

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1996/43
Karar Sayısı : 1998/13
Karar Günü : 5.5.1998
R.G. Tarih-Sayı :25.12.1998-23564

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara İkinci Vergi Mahkemesi

TİRAZIN KONUSU : 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 35. maddesine, 26.12.1993 günlü, 3946 sayılı Yasa ile eklenen yedinci fıkrada yer alan "üzerinden gelir vergisi ödenen" sözcüklerinin, Anayasa'nın 2., 49. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hayat standardı esasına göre tahakkuk ettirilen gelir vergisi, fon payı ve geçici verginin terkinin istemiyle açılan davada, Mahkeme, itiraz konusu sözcüklerin iptali istemiyle doğrudan başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 35. maddesine 26.12.1993 günlü, 3946 sayılı Yasa ile eklenen ve itiraz konusu sözcükleri de içeren yedinci fıkra şöyledir :

"Mükellefler; kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgелendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İptal isteminde dayanılan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2- "MADDE 49.- Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır.

Devlet, işçi-işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler alır."

3- "MADDE 73.- Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER ve Lütü F. TUNCEL'in katılmalarıyla 10.7.1996 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında işin esasının incelenmesine, sınırlama sorununun esas inceleme evresinde ele alınmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

İşin esasına ilişkin rapor, başvuru kararı ve ekleri, itiraz konusu Yasa kuralı ile dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sınırlama yapılmasına gerek görülmevrek işin esasının incelenmesine geçildi.

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 15.12.1990 günlü, 3689 sayılı Yasa ile eklenen Geçici 35. maddenin ilk fıkrasında, "1.1.1990-31.12.1999 tarihleri arasında, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir" denilmiş, maddeye 26.12.1993 günlü, 3946 sayılı Yasa ile eklenen itiraz konusu sözcüklerin yer aldığı yedinci fıkrada da, "mükellefler, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir" kuralına yer verilmiştir.

Mahkeme, fıkradaki, "üzerinden gelir vergisi ödenen" sözcüklerinin iptalini istemiştir.

İtiraz konusu kuralın anlamına açıklık getiren TBMM'ne sunulan tasarıdaki fıkra gerekçesine göre;

"... Bu düzenleme ile hayat standardı esasına göre tespit edilen gelirdeki düşüklük, mükellefin kendisi, eşi ve çocuklarına ait gelir vergisine tabi ve üzerinden gelir vergisi ödenen veya ödenecek olan gelirleri ve mükellefin kendisi ve eşine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları ile izah edilebilecektir.

Hamiline yazılı menkul kıymetlerin iratları ile hamiline açılan mevduat hesaplarının faizleri ve gelir vergisi konusuna girmekle birlikte üzerinden vergi ödenmeyecek olan kazanç ve iratlar, izah uygulamasına konu edilemeyecektir."

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Mahkeme'nin başvuru kararında, bir ölçüde varsayıma dayanan hayat standardı esasının, haksızlık aracı olmaması için belli bir gelirin karinesi sayılan giderlerin, vergilendirilmiş ya da vergi dışı bırakılmış başka gelirlerle karşılandığının kanıtlanması durumunda, mükelleflerin bu tutar kadar sorumluluktan kurtulmalarına olanak tanınması gerektiği; bu görüşün, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla da benimsendiği; mükelleflerin, elde ettikleri gelirlerden vergilendirilmiş veya vergi dışı olan bir bölümünün, hayat standardı esası uygulanarak tekrar vergilendirilmesinin, onların malî güçlerini aşan vergi yüküyle karşı karşıya bırakılmaları sonucunu doğuracağı, bunun da sosyal devlet ilkesine aykırılık oluşturacağı; bir kısım gelir açıklamalarına kapalı tutulan hayat standardı esasının gerçek gelire yaklaşma olanağını kaldıran bir haksızlık aracı haline geleceği; gerçeğin bulunması olanaklıyken varsayıma dayanılmasının hukuka uygun sayılamayacağı; vergi güvenlik önlemi olarak öngörülen hayat standardı esasında aksi kanıtlanabilir karinelere geçerlik tanınarak açıklama hakkına kısmen yer verilmesinin, sistemi güvensiz hale getireceği, bunun da olmazsa olmaz koşullarından biri hukuk güvenliği olan, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı; vergi mükellefini çalışmaktan alıkoyan vergilerin, çalışma hak ve özgürlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 49. maddesine aykırılık oluşturacağı; mükelleflerin sürdürdükleri yaşam düzeyini sağlamaya yeterli, açıklanabilir ve kanıtlanabilir başka gelirleri bulunmasına karşın, bunların bir kısmının dikkate alınmamasına neden olan hayat standardı esasının yol açtığı malî gücü aşan vergi ödemelerinin, mükelleflerin işlerini terk etmeleri sonucunu doğuracağı; bu nedenle, düzenlemenin Anayasa'nın 2., 49. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu düzenleme ile benimsenen "Hayat Standardı Esası", vergi yükümlüsünün ulaştığı yaşam düzeyini sağlayabilmesi için yaptığı gideri karşılayan bir gelirin olması gerektiği varsayımına dayanarak, vergi incelemeleri dışında da, gerçek gelire ulaşabilmeyi sağlamak için getirilmiş bir vergi kontrol sistemidir. Mükellefin yaşam ve harcama düzeyi yüksek, buna karşın yıl sonunda beyan ettiği gelir, hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük ise, bu sistemle, ödenmesi gereken verginin, gerçek gelire uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak, hayat standardı esasının tanımına uygun bir düzenleme getiren maddenin ikinci fıkrasının (b) bendine göre, "Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu taktirde, bu maddeye göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır"

Başvuru kararına esas olan "üzerinden gelir vergisi ödenen" sözcüklerinin yer aldığı yedinci fıkrada gerçek gelire ulaşmak amacıyla mükelleflerin hayat standardı esasına göre kazançlarının tespitinde, fıkra da sayılan gelirler ayrı tutularak, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığını belgelendirmeleri durumunda bu gelirlerin açıklama nedeni olarak kabul edileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 73. maddesinin ilk fıkrasında, "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır" denilerek, "verginin malî güce göre ödenmesi" ve "vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı" ilkelerine yer verilmiştir.

Gerçek gelire ulaşılabilmesi amacıyla benimsenen hayat standardı esasının uygulanmasında, açıklama nedenleri arasında itiraz konusu "üzerinden gelir vergisi ödenen" sözcükleriyle belirtilen gelirlere de yer verilmesinde, "verginin malî güce göre ödenmesi" ve "vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı" ilkelerine aykırılık yoktur.

Anayasa'nın 49. maddesi uyarınca çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Ancak, bu çalışma sonucunda elde edilen gelirin de malî güce göre vergilendirilmesi Anayasa'nın 73. maddesi gereğidir. Bu bağlamda, vergi yükümlülüğünün çalışma hak ve ödevini engellediğinden söz edilemez.

Bu nedenlerle, vergi hukukunda başvuru vergilendirme esaslarından biri olan "hayat standardı" esasının uygulanmasında gerçek gelire ulaşmak amacıyla getirilen açıklama nedenlerine ilişkin itiraz konusu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

İtirazın reddi gerekir.

Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Ali HÜNER ve Mahir Can ILICAK, bu görüşlere katılmamışlardır.

VI- SONUÇ

31.12.1960 günlü, 193 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu"nun Geçici 35. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "...üzerinden gelir vergisi ödenen..." sözcüklerinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 5.5.1998 gününde Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Ali HÜNER ile Mahir Can ILICAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Ahmet Necdet SEZER	Güven DİNÇER	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Lütfi F. TUNCEL

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK

KARŞIOY YAZISI

193 sayılı Gelir Vergisi Yasası'nın geçici 35. maddesinde yedinci fıkrada yer alan "...üzerinden gelir vergisi ödenen..." sözcüklerinin iptali için Ankara ikinci Vergi Mahkemesi Başkanlığı'nca yapılan başvurunun reddine ilişkin çoğunluk görüşüne aşağıda belirtilen nedenlerle katılmıyoruz.

Gelir Vergisi Yasası'nın geçici 35. maddesinin ilk fıkrasında, 1.1.1990 ilâ 31.12.1999 tarihleri arasında gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının bu maddede gösterilen hayat standardı esasına tabi olduğu belirtilmiş, devamı fıkralarında da, hayat standardı temel gösterge tutarının nasıl hesaplanacağı açıklandıktan sonra, ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere bu faaliyetlere ilişkin beyan edilecek kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması sonucu bulunacak tutarlardan düşük olduğu takdirde, bu maddeye göre belirlenen tutarın vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında kazanç tutarı olarak dikkate alınacağı öngörülmüş, yedinci fıkrasında da, yükümlülerin, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve "üzerinden gelir vergisi ödenen" gelirleri (hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgeledikleri takdirde bu gelirlerin hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde açıklama nedeni olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemece, Yasa'nın geçici 35. maddesinin (7) nolu paragrafında yer alan "...üzerinden gelir vergisi ödenen..." sözcüklerinin, Anayasa'nın 2., 49. ve 73. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuştur.

"Hayat Standardı Esası" Gelir Vergisi Yasası'na 31.12.1982 günlü, 2772 sayılı Yasayla 1.1.1993 tarihinden itibaren uygulanmak üzere girmiştir.

"Hayat Standardı Esası", vergi yükümlüsünün ulaştığı yaşam düzeyini sağlayabilmesi için yaptığı gideri karşılayan bir gelirin olması gerektiği varsayımı ile getirilmiş bir vergi kontrol sistemidir. Bu sistemle yükümlünün yaşam düzeyi ile vergi ödeme oranı arasındaki tutarsızlığın belirlenip verginin gerçek gelire uygun düzeye çıkarılması amaçlanmıştır. Başka bir anlatımla, yükümlünün yaşam ve harcama düzeyi yüksek, yıl sonunda beyan ettiği geliri hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük ise, ödemesi gereken vergi bu sistemle gerçek gelire uygun duruma getirilmektedir.

Bu genel anlatımdan sonra dava konusu kuralın Anayasa'ya aykırılığı sorununa gelince:

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan ve Cumhuriyetin temel niteliklerinden birisi olarak sayılan "hukuk devleti"; tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olmasını gerekli kılar. Hukukun üstünlüğünü, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı amaçlamayan, Anayasa'nın öncelik ve bağlayıcılığını gözetmeyen, hukukun evrensel kurallarına saygılı olmayan, adaletli bir düzeni gerçekleştirmeyen, kişilere değer vermeyen, çağdaş kurum ve

kurallarla uyum sağlamayan devletin hukuk devleti olduğundan söz edilemez. Yetkilerle güçlendirilen devlet, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle korumalı, Devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duysız kalmamalı ve gelir elde edilmesi amacıyla hukuk devleti niteliklerinden vazgeçmemelidir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin sadece hukuk devleti değil, aynı zamanda, sosyal devlet de olduğu belirlenmiştir. Bu ilke, bireyin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisinin kullanılmasına Devletin, sosyal adalet gereklerince olanak sağlamak yükümlülüğünü içerir. Sosyal devletin temel amaç ve görevleri, sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır.

Anayasa'nın 73. maddesinin koyduğu temel ilke ve esas; mali güce göre vergilendirme ilkesidir. Bu ilkeye uyulmakla, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı da sağlanır.

Anayasa, mali güce göre vergilendirme ilkesini kabul etmekle, 2. maddesinde genel bir ilke olan "Sosyal devlet" ilkesini vergilendirme alanında, somut duruma dönüştürmüştür. Ayrıca, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğu vurgulanarak ortaya bir program kural konulmuştur.

Bu duruma göre, Yasakoyucunun, bu ilkelere uygun vergi yasaları gerçekleştirmesi zorunludur. Yeni düzenlemeyle getirilen "hayat standardı esası"nın kimi yönden söz konusu ilkelerle uyum içinde olduğu söylenemez. Gerçekten, kendilerine, eşlerine, çocuklarına ya da bakmakla yükümlü oldukları öbür kimselere ilişkin vergilendirilmiş veya vergi dışı bırakılmış gelirleri olan kişilerin, serbest meslek ya da ticaret yoluyla bir gelir sağlamaları durumunda, bu gelirlerinin diğer gelirler hiç yokmuşçasına, hayat standardı çerçevesinde vergilendirilmesi ve böylece bunların kendi mali güçlerini aşan vergi yükümüyle karşı karşıya bırakılmaları, sosyal devlet ilkesine uygun düşmez.

Öte yandan böyle bir durum, vergiden bağışık tutulan bir gelirin vergilendirilmesi ya da daha önce vergiye bağlı tutulan gelirlerin yeniden vergilendirilmeleri sonucunu doğurur. Bu tür bir vergilendirme getiren bir yöntem, Anayasa'nın sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz ve mali güce göre vergilendirme ilkesine de ters düşer.

Hayat standardı esası, "yapılan gideri karşılayan bir gelir olmalı ki yaşam düzeyi sağlanabilsin" varsayımına dayanan "götürü asgarî vergi" görünümündedir. Vergi düzenimizde kazançları vergilendirme yöntemlerinden "götürü yöntem" zorunluluklara dayanmakta "beyanname yöntemi" ise yükümlünün bildirimine bağlanmaktadır. Beyanname yöntemine bağlı yükümlülükler uygulanan "hayat standardı esası", bir tür götürü vergi niteliğiyle kazançların gerçek yöntemde beyannameye bağlı olarak vergilendirilme ilkesine ters düşmektedir. Elde edilen gelirlerin asgarî gider düzeyinin altında kalamayacağı varsayımından kalkan dava konusu kural, sert ve tüm gelir açıklamalarına kapalı biçimiyle gerçek gelire yaklaşma olanağını ortadan kaldırmaktadır. Yeni vergi düzenlemesi, kimi gelirlerin kanıtlanması yolunun kapatılmasından öte, gerçek belli iken varsayımına dayanan bir sistem oluşturmaktadır.

Oysa; "hayat standardı esası"nın varlık nedeni, Anayasa Mahkemesi'nin 19.3.1987 günlü, Esas: 1986/5, Karar: 1987/7; 7.11.1989 günlü, Esas: 1989/6, Karar: 1989/42 ve 12.11.1991 günlü, Esas: 1991/7, Karar: 1991/43 sayılı kararlarında da belirtildiği gibi gerçeğin

bulunmasına yardımcı yöntem olarak kabul edilmesidir. Bu tür bir yöntemle, gerçeğe ulaşmaya, yükümlülerin gerçek kazançlarına yaklaşılmaya çalışılır. Yoksa gerçek kazanç belli iken, bir sayıma ya da belirtiyeye değeri verilemez.

Nitekim, Vergi Usul Yasası da gerçeğin ortaya çıkarılmasını amaçlayan kimi kurallar öngörmüş, özellikle 3. maddesinde, "Vergilendirmede, vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç, her türlü delille ispat edilebilir" denilerek gerçek vergi alacağının belirlenmesindeki önem vurgulanmıştır.

Yeni biçim ise, gelirle-vergi arasında bulunması zorunlu bağı koparmak ve gerçeği gözardı eden bir yöntemi yeğlemekle, "vergideki belirlilik ilkesi"ni yok etmiştir. Sistemin ortaya çıkardığı sonuç ise, kişilerin kazanamadıkları gelirler üzerinden ağır biçimde vergilendirilmeleri ve mesleklerinden ayrılmak zorunda bırakılmalarıdır.

Oysa Anayasa'nın 49. maddesinde öngörülen çalışma hakkı, bir temel hak ve özgürlük olarak anayasal güvenceye bağlıdır. Devlet, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemekle yükümlüdür. Sözü edilen maddenin gerekçesinde "Çalışmanın hak ve ödev olması, sadece ulusal planda Devletin çalışmak isteyenlere iş temin etmek için gereken tedbirleri alacağını ve çalışanların da ancak çalışmak suretiyle gelir temin edeceklerini ifade etmekle kalmaz; ferdî planda da çalışmanın bir hak ve ödev olarak telâkki edilmesini gerektirir.

Çalışmak başlıbaşına ahlakî bir vazifedir, ferdin kendisine ve topluma karşı olan saygısının bir sonucudur. Kişi, ancak çalışması ile toplumun diğer fertlerine ve genelde topluma yük olmaktan kurtulur.

Çalışmanın bir hak olduğu noktasından hareket edilerek, Devletin çalışma imkânlarının, başka bir deyişle iş alanlarının dengeli gelişmesi için gerekli tedbirleri alması temel ödevleri cümlesindendir..." denilmektedir.

İptali istenilen yasa kuralıyla, malî güce göre vergi ödeme esası, yukarıda açıklanan nedenlerle benimsenmemiş, varsayımla sonuç alınmak istenilerek gerçek gelir üzerinden vergi alma amacından uzaklaşmıştır. Muafiyet veya istisna nedeniyle gelir vergisine tabi olmayan ya da gelir vergisi dışında başkaca bir vergiye tabi olan gelirleri açıklama nedeni olarak kabul etmeyen dava konusu kural, bu haliyle Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında yer alan malî güce göre vergi ödeme ilkesine de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 2., 49. ve 73. maddesine aykırı olan dava konusu kuralın iptali gerekeceği oyuyla karara karşıyız.

Üye

Samia AKBULUT

Üye

Mustafa BUMİN

Üye

Ali HÜNER

Üye

Mahir Can ILICAK

KARŞIOY YAZISI

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 3689 sayılı Kanun'la eklenen geçici 35. maddeye, 3946 sayılı Kanun'un 27. maddesi ile eklenen yedinci fıkra şöyledir :

"7- Mükellefler kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri (Hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir"

Hayat standardı esası ile beyan edilmemiş, kamufle edilmiş, kaynağı belli olmayan gelirlerin vergilendirilmesi böylece gerçek gelire ulaşılması sonuçta da verginin dengeli ve adil dağılımı amaçlanmıştır.

Amaç bu olmakla beraber kimi istisna ve muafiyetler nedeniyle vergi dışında bırakılmış olan gelirlerin kaynağını açıklamaya olanak vermeyen düzenlemeler verginin adaletli dağıtılması ilkesine ters düşerek Anayasa'ya aykırılık oluşturur. Aksi yöndeki uygulamaların varlığından söz etmek konunun Anayasa'ya aykırılığını ortadan kaldırmaz.

Bu nedenle, itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin uygulama durumunda bulunduğu, anılan Yasa kuralındaki "üzerinden gelir vergisi ödenen" ibaresinin Anayasa'nın 2., 13., 49. ve 73. maddelerine aykırı olduğundan iptaline karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle aksi yönde oluşan çoğunluk kararına karşıyım.

Üye

Yalçın ACARGÜN